

Мета:

- учити порівнювати життєвий зміст, настрої і характер музичних творів; поглиблювати уявлення учнів про емоційний зміст музики, що зображує картини природи; розкрити поняття «сюїта»;
- розвивати навички виразного співу й слухових уявлень, творчу уяву та артистичні здібності;
- виховувати любов до музики, культуру слухання.

Музичний матеріал: М. Степаненко «Бегемот», «Черепашка», «Мавпи»; поспівка «Ходить квочка коло кілочка»; В. Попович «Зійшов місяць»; С. Прокоф'єв «Доц і веселка».

Наочні посібники: нотна хрестоматія; ілюстрації до музичних творів.

Обладнання: ТЗН; музичний інструмент; фломастери; папір; фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований.

Хід уроку

Учні входять до класу під музичний супровід (*українська народна пісня «Українка я маленька»*).

1. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання

2. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАТЬ

Бесіда

- ♦ Про які характери подружок ми дізналися на попередньому уроці?
- ♦ Як музика допомогла нам «побачити» їх портрети?

3. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Учитель. Ми не завжди можемо побачити весь світ барвистої квітучої природи. Однак поруч із нами чарівний вірний друг — музика. Вона може багато про що розповісти: «намалювати» чудовий пейзаж, передати настрої людини й навіть оживити картину!

4. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Слухання музики

Творча гра «Упізнай музичний портрет»

Учитель. На дошці висять малюнки тварин, але ми їх ще не бачимо (*малюнки повернені зворотнім боком*). Зараз прозвучить музика, ви її уважно прослухайте та відгадайте, про кого у ній ідеться, а малюнки допоможуть дізнатися, чи правильно ви відповіли.

Відкрийте нам один секрет:	Якщо хтось зміг його впізнати —
Так чий музичний цей портрет?	Попросимо нам показати!

Слухання музики (*М. Степаненко «Бегемот»*).

- ♦ Кого змалювано у цьому творі? (*Відповісти можна пантомімою.*)
- ♦ Якими звуками — низькими чи високими — змалювано образ тварини?
- ♦ Як звучала музика: легко чи важко, швидко чи повільно?

Зараз погляньмо на малюнок! (*Повертає малюнок.*) Хто це? Так, це — бегемот — важкий, неповороткий і дуже великий. Тому музика, що його зображує, також є важкою й повільною.

- ♦ Чи підказала вам музика, що робить бегемот?
- ♦ Прослухайте музику ще раз та передайте рухами музику бегемота.

Повторне слухання музики з пластичним інтонуванням.

- ♦ Складіть коротеньке оповідання до цього твору.

А ось друга музична загадка! Цей твір розповість вам про ще одного представника живої природи. Ви впізнаєте його за музикою!

Слухання музики (М. Степаненко «Черпаха»).

- ♦ Як звучить музика? Оберіть потрібні слова: спокійно, тихо, м'яко, ніжно, радісно, грайливо, повільно.

Погляньмо на малюнок! (Повертає малюнок.) Ця дивовижна істота — черепаха, з великим панциром і дуже неповоротка. Черепахи бувають великими й маленькими. Можливо, у когось із вас удома мешкає саме така тварина.

Наступна музична загадка — про кілька тварин...

Слухання музики (М. Степаненко «Мавпи»).

- ♦ Як звучить музика? Оберіть потрібні слова: спокійно, тихо, м'яко, ніжно, радісно, грайливо, різко.

Погляньмо на малюнок! (Повертає малюнок.) Так, це — веселі, дуже рухливі та галасливі мавпи. Цю музику створив для нас український композитор М. Степаненко. В сюїті «Про звірів», що складається з шести частин («Беґемот», «Дельфін», «Черпаха», «Лисиця», «Мавпи», «Білочка»), він відобразив картини живої природи.

Робота з поняттями

Сюїта — музичний твір із кількох окремих частин, поєднаних спільним задумом.

Вокально-хорова робота

Учитель. Багато пісень розповідають нам про різних звірів, пташок, комах.

- ♦ У яких піснях, що ми вивчали, згадано тварин?
Прослухайте поспівку «Ходить квочка коло кілочка».
- ♦ Чи можна сказати, що у поспівці йдеться про природу?

Розучування поспівки «Ходить квочка коло кілочка».

Розучування пісні В. Поповича «Зійшов місяць»; робота над текстом, над кантиленним звучанням.

Гра «Композитор»

Учитель пропонує учням описати картину природи, що вони хотіли б змалювати музикою.

Слухання музики

Учитель. Яка чудова природа після дощу! Свіже повітря ледь колихає гілля дерев, незрівнянний запах вологої землі, крапельки дощу на квіточках, і в кожній виблискує сонячний промінчик. А в небі... Відгадайте загадку!

Хтось у лузі біля річки
Загубив барвисті стрічки.

Дощик вгледів, підібрав,
Небеса підперезав. (Веселка)

Саме таку картину зобразив С. Прокоф'єв у творі «Дощ і веселка».

Слухання музики (С. Прокоф'єв «Дощ і веселка»).

- ♦ Які музичні образи ви почули в цій музиці?
Завдання. Візьміть фломастери та намалюйте цю картину.

5. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Бесіда

- ♦ Який із-поміж прослуханих творів вам сподобався найбільше?
- ♦ Які музичні портрети ми побачили на уроці?

Учитель. Ми переконалися в тому, що красою природи захоплювалися не лише поети й художники. Відображення її чарівної краси ми можемо відчувати у творах музичного мистецтва.

Учні виходять із класу під музичний супровід (українська народна пісня «Українка я маленька»).